

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XIII. (8)
No. (Štev.) 30

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
28. JULIJA (JULIO) 1955

TRENJA MED JUGOSLAVIJO IN TURČIJO

Iz izjav najvišjih partijskih veličin in funkcionarjev v Beogradu se more razbrati, da niso zadovoljni z zadržanjem Turčije in njenim delom na bližnjem vzhodu. Prav tako niso zadovoljni s stališčem Turčije, ki ga je čisto razločno zastopal turški predsednik vlade g. Menderes ob priliki svojega obiska v Beogradu, da je namreč Atlantski pakt o rodje miru in kot tak temelj turške zunanje politike. Različno je gledanje komunistične partije v Jugoslaviji in turške vlade na odnose Sovjetske Rusije in njenih satelitov do balkanskih držav, ki so podpisale baltičski pakt. Jugoslavija zastopa stališče, da “nova” Rusija vodi miroljubno politiko, kar se je pokazalo z izboljšanjem razmerja med Bolgarijo in Turčijo ter Grčijo, njeno zadržanje do Avstrije in ne nazadnje sovjetsko ocenjevanje balkanskega pakta samega, ki ga sovjeti niso uvrstili med agresivne in provokatorske pakte. Turčija pa ima o vseh teh rečeh drugačno mnenje. Do sovjetskega popuščanja je prišlo — po njenem mnenju — samo radi tega, ker so zapadne sile začele voditi sporazumno, enotno in močno politiko “naslonjeno na moč.”

Prav izrazita so pa nasprotja med Turčijo in Jugoslavijo na področju turške politike na bližnjem vzhodu, ki si ga Tito lasti kot svoje vplivno področje vsaj do neke mere. Turčija misli, da je na teritoriju bližnjega vzhoda treba braniti mir z osnovanjem vojaškega in političnega bloka, ki bi bil naslonjen na atlantski pakt. Na drugi strani je znano, da Tito podpira v tem oziru stališče arabskih dežel, ki želijo ostati izven vseh blokov.

Tudi baltičski pakt sam pomeni za Turčijo in Jugoslavijo kal razkola. Tito smatra, da ta pakt ne sodi med “agresivne” vojaške in politične tvorbe, kakor n. pr. atlantski pakt. Zato neče nič slišati o kakem vključenju Jugoslavije preko balkanskega pakta v atlantski pakt, pač pa skuša vse storiti, da bi Turčijo in Grčijo prepričal, kako je baltičski pakt kot tak izredno važen. To za zaradi sledečih dejstev: 1) zaradi ozke vojaške povezanosti, 2) zaradi neprestanega stika med generalnimi štabi vseh treh dežel, 3) zaradi političnega sodelovanja med zastopniki treh parlamentov in 4) zaradi ustanovitve stalnega tajništva balkanskega pakta. Zato naj bi ta pakt bil temeljni in osnovni steber celokupne vnanje politike vseh treh dežel.

Jugoslovanski vladni krogi pa z nejevoljo ugotavljajo, da so različne vladnih sistemov tako velike, da je sodelovanje težko. V Turčiji in v Grčiji so po mnenju jugoslovanskih komunistov na krmilu kapitalistični elementi, ki so tesno povezani z “imperialističnimi” silami sveta. Zato se bojijo v Jugoslaviji, da bi vpliv teh elementov mogel sčasoma biti instrument pritiska na Jugoslavijo. Po njihovi sodbi sta Turčija in Grčija po vsej odvisni od velikih imperialističnih sil Amerike, Anglije in Francije, ki s pomočjo svojega bogastva uspevajo, da ti dve deželi izrabljajo za cilje svoje politike. To pa pomeni slabljenje balkanskega pakta.

Kardelj se je nedavno zaradi tega bridko pritoževal nad to politiko “imperialističnih” sil, rekoč (na seji tujih vojaških predstavnikov): “... Sedaj poskušajo (USA, Anglija in Francija) s pomočjo Turčije prikleniti arabske dežele na stran imperialističnih držav in tako razbiti Arabsko ligo, ki je do sedaj vodila nevtralnopolitično. S turško-iranskim paktom je zadan težak udarec arabskemu edinstvu. Turčija uživa pri islamskih deželah gotove simpatije, ki jih je povzročil Kemal Ataturk, ko je Turčijo osvobodil angleškega pritiska in jo emancipiral. S pomočjo angleškega sluga, Nuri Saída, bo Irak dovolil Angliji in USA vojaške baze. Anglija bo najbrž sama pristopila k turško-iranskemu paktu. Naša vlada bo vse storila, da bo nudila Egiptu in arabskim deželam moralno zaščito, da se ne bi priključile anglo-američnemu bloku. Socialistične stranke v arabskih deželah, ki smo z njimi v dobrih odnosih, imajo podobno stališče kakor naša stranka in naša vlada in nudijo polno podporo Egiptu in onim silam v teh deželah, ki se

Napori za politično pomirjenje in sožitje

Po zadnjem govoru predsednika generala Perona, da je peronistična revolucija zaključena in da sedaj nastopa razdobje ustavnega življenja in da on zaradi tega neha biti vodja revolucionarnega gibanja, da bo predsednik vseh Argentinecev, je bila pozornost politične javnosti v zadnjih dneh usmerjena na Peronistično stranko in na njeno stališče glede pomirjenja in političnega sožitja med strankami.

Ženska Peronistična stranka.

Na čelu ji stoji ga de Parodi. Ona je v imenu stranke podala daljšo izjavo, v kateri omenja vse važnejše dogodke zadnjega časa. Poveljevala je delo ustanoviteljice stranke pok. gospe Eve Perón ter poudarjala potrebo po borbenosti, ki ji mora ta politična skupina ohraniti, da bo v celoti izpolnila svoj program. Zatrjevala je zvestobo načelom, za katera se je borila pok. gospa Eva Perón. Glede pomirjenja pozdravlja vse napore, da do njega pride, samo naglašja pri tem, da pomirjenje zahteva dobro voljo vseh.

Moška Peronistična stranka

je podala svojo izjavo prejšnji četrtek. Na tiskovni konferenci jo je prebral predsednik Vrhovnega sveta Peronistične stranke kontraadmiral Teisaire. V njej omenja vse napore stranke za dosego blaginje delovnega ljudstva in republike in poudarja potrebo po pomirjenju. Stranka hoče opozicijo, ne pa obstrukcije. Hoče imeti politične nasprotnike, ne pa sovražnike. V vsem sprejema vse koncepte, ki jih ima predsednik general Perón za politično pomirjenje. Želja po pomirjenju pa nikakor ne pomeni slabosti. Najvažnejša čimtelja sta: domovina in njeno pomirjenje. Volje po pomirjenju pa ne kažejo razni letaki, hujkanje in vznemirjanje. Peronistična stranka ni stranka sovraštva in jeze. Ni bila ustanovljena zato, da bi se maščevala za stare žalitve. Ona hoče graditi in ne podirati. Izjava Peronistične stranke zaključno znova naglašja, da je pomirjenje republike nacionalna nujnost, ki jo je treba izvesti za vsako ceno.

Potem, ko je vodstvo Peronistične stranke objavilo svoje stališče glede pomirjenja in sožitja političnih strank, je kontraadmiral Teisaire naslednjega dne poklical znova k sebi časnikiarje. Sporčil jim je, da se popolnoma strinja z načeli predsednika generala Perona, da je treba ločiti strankarsko delo in delo vlade. Zato je sklenil, da poda tudi on ostavko kot predsednik Vrhovnega sveta Peronistične stranke. Napovedal je, da se bo v ponedeljek 25. julija sestel

borijo za navtrahnost arabskih dežel. Vsak dan se izboljšuje naš odnos do Egipta in brigali se bomo, da ga bodrimo v njegovi politiki proti imperialističnim silam.”

Titova politika aktivnega miroljubnega soobstoja (peaceful coexistence) je v zgornjih Kardeljevih izjavah kaj nazorno naslikana! Komunistično državno vodstvo v Jugoslaviji bo vse storilo, da se omajajo pozicije onih dežel, zlasti pa še Turčije, ki stoje vojaško in politično trdno v sklopu zapadnega obrambnega sistema. Jugoslovanski aktivni nevtralizem, o katerem bajajo gotovi naivni zapadni politični in časnikarski krogi, obstoja torej v tem, da ruši zapadne obrambne linije in s tem seveda bistveno pomaga bloku svetovnega komunizma. Turški ministrski predsednik Menderes je s prstom pokazal na eno tako jugoslovansko aktivnost na bližnjem vzhodu. Povsem odkrito je povedal Titu, da Turčija ne spremlja s simpatijami obiska sirskega parlamentareca v Beogradu in se ne veseli velikih prijateljskih gest med obema deželama, dočim vlada med Turčijo in Sirijo istočasno velika napetost. Turčija in tudi Grčija čutita, da jima je Jugoslavija nesiguren drug v paktu. Uvidevata tudi, da Titova politika nasproti drugim evropskim deželam v temelju nasprotuje življenjskim koristim obeh držav. In končno sta si tudi na jasnem, da je težko biti v ozkem paktu s sistemom komunizma, ki ga oba v svojih deželah po najboljših možnostih pobijata.

Zdi se, da se vprašanje balkanskega pakta, o katerem so zapadni politiki in časnikarji pretili čebre črnili, ko so ga hvalili in poveličevali kot instrument,

vrhovni organ stranke Junta Consultativa Nacional, kateri bo izročil vodstvo Peronistične stranke. To se je tudi zgodilo. Na svojem sestanku je vrhovni forum Peronistične stranke izrekel neomajno zvestobo generalu Peronu ter se mu je zahvalil za vse njegovo delo, ki ga je izvršil v zadnjih letih za ljudstvo in republiko. Sklenil je tudi soglasno, da bo grala Perona naprosil naj ostane še naprej predsednik te politične skupine. Vse člane vodstva Peronistične stranke je predsednik general Perón tudi sprejel, se jim zahvalil za zaupanje ter jih prosil naj nadaljujejo delo v vodstvu stranke in naj izvolijo vse strankine organe. To so tudi storili. Sprejeli so Teisairejevo ostanko in izvolili za njegovega naslednika Dr. Alejandra Leloir-a.

Ves ta čas so zborovali tudi poslanci Peronistične stranke. Časopisje je v zvezi s temi sestanki omenjalo, da so vsi člani predsedstva poslanske zbornice in vseh odborov podali ostavke, da bi tako ustvarili možnost, da se v vsem izvrši želja predsednika generala Perona po pomirjenju in sožitju. Med razpravljanim se so med poslanci pojavile tri skupine: tkzv. politična skupina, drugo skupino sestavlja 45 poslancev CGT, tretjo pa poslanci, ki pripadajo ženski Peronistični stranki. Vsi so si prizadevali, da bi prišlo do sporazumne določitve oseb, ki bodo sestavljale novo predsedstvo poslanske zbornice in vseh njenih odborov. Tako so se sporazumeli, da bo novi predsednik parlamenta Dr. Alberto Luz Rocamora, prva podpredsednica pa ga de Parodi. Novi predsednik peronističnega poslanskega kluba je Oscar E. Bidegar.

Med tem je imel sejo tudi klub senatorjev Peronistične stranke. Enodušno pozdravlja prizadevanja predsednika generala Perona za pomirjenje.

Radikalna stranka

je v pripravah za nacionalno konvencijo, ki bo dne 12. avgusta v Avellanedi. Obe skupini te stranke — unionisti in intransigentni — se trudita, da bi na konvenciji prišlo do popolnega pomirjenja med obema, da bi se obe združili in bi tako lahko stranka povsod nastopala enotno. Vodstvo te politične skupine je imelo v zadnjih dneh nekaj političnih shodov v svojih strankarskih prostorih. Predsednik radikalov Dr. Frondizi je pa v sredo zvečer govoril tudi po radiu.

Demokratska stranka

po zadnjem sporazumu o združitvi obeh frakcij povsod nastopa enotno in po vsej republiki reorganizira svoje odbore.

no katerem je Jugoslavija prišla v sklop Atlantskega pakta, pelagoma približuje svoji končni usodi. Celotni dopisnik New York Times-a Sulzberger si o njegovi usodi ni delal utvar, ko je nedavno o tem pisal. Dejal je, da bo balkanski pakt prvi, ki se bo podrl.

Po našem mnenju se pa to ne bo zgodilo še tako kmalu. Tito je namreč na tem paktu bistveno zainteresiran, ker z njim vedno znova meče zapadnim silam pesek v oči. Zdi se, da tudi trenja med Turčijo in Jugoslavijo ne bo imela za posledico padec tega pakta. Tito dobro ve, da ima Jugoslavija ali z drugo besedo: njegov komunistični režim od balkanskega pakta samo dobiček. Zapadne sile namreč slej ko prej mislijo, da je Tito po tem paktu vendarle nekako vezan z zapadno obrambo in je tako v njihovem taboru. Tito to dobro ve in se z ozirom na to za ohranitev pakta iz razumljivih razlogov živo zavzema. Če pogledate karte, ki jih od časa do časa časopisi objavljajo o tem, v katerem taboru je ta ali ona dežela, boste redno našli, da štejejo Jugoslavijo kot državo, ki je povezana z zapadnim obrambnim sistemom, a komaj kdaj kot državo, ki je nevtralna (čeprav tudi nevtralna v bistvu ni!).

Na drugi strani pa balkanski pakt Titu dobro služi, da more uspešno igrati vlogo trojanskega konja za svetovni komunizem. Boljše priložnosti si ni mogoče misliti kot jo nudi ta pakt. Zato Moskva ni o njem črhnila besedice, ko so bili sovjetski mogočniki pri Titu, in tudi v znani izjavi, ki sta jo podpisala Bulganin in Tito, ni o njem ne duha ne sluha. Ko bi bil svobodni svet toliko premeten, kot je komunistični! Pl.

Homenajes en todo el país a la Sra Eva Perón

En todo el País se honró ayer la memoria de la Señora Eva Perón al cumplirse el tercer aniversario de su fallecimiento. Los actos principales se realizaron en la Capital Federal en la sede de la Confederación General del Trabajo ante el busto de la Señora Eva Perón.

El presidente de la República general Juan Perón se hizo presente a las 8,5 de la mañana en el edificio de la CGT, donde colodó un ramo de orquideas al pie del busto de la Señora Eva Perón. En el mismo lugar rindieron homenaje a Eva Perón también en las horas de la mañana el secretario de Defensa Nacional y los ministros de Ejército, Marina y Aeronáutica, como también los miembros del secretariado y consejo directivo de la CGT, del Partido Peronista y de las otras organizaciones.

Po vsej republiki so počastili spomin gospe Eve Perón

Včeraj so po vsej republiki počastili spomin gospe Eve Perón ob tretji obletnici njene smrti. Glavne spominske slavnosti so bile v prestolnici na sedežu Glavne konfederacije za delo, kjer je postavljen doprnski kip gospe Eve Perón.

Predsednik republike general Juan Perón je prišel v poslopje CGT ob 8,5 ter je pred doprnski kip svoje pokojne soproge položil šopek orhidej. Za njim so v dopoldanskih urah položili vence pred doprnski kip gospe Eve Perón tudi Državni tajnik za Narodno Obrombo z ministri za vojsko, mornarico in letal-

V zadnjih dneh je politična javnost zvedela tudi za obstoj še ene krščanske demokratske stranke. Je to

Krščansko-demokratska federalna zveza. Ustanovljena je bila 21. maja 1955. Njeno izjavo, s katero zavzema svoje stališče do sedanjih političnih problemov ter pojasnjuje svoj program, je podpisal njen tajnik Ricardo Azocar.

V izjavi naglašja, da se stranka bori za uvedbo krščanskega političnega, socialnega in gospodarskega reda, ki temelji na naravnem pravu in na evanđeljskih besedah. Ima namen obnoviti pravno strukturo, širiti krščansko miselnost in vrednote v vseh področjih javnega udeleževanja, zavarovati socialno pravičnost.

Nastopa proti liberalnemu kapitalizmu in proti komunizmu, ki ustvarja suženjstvo med ljudmi. Stranka se zavzema za popolno izvedbo krščanske socialne pravičnosti. Obrača se tudi na žene in jim zagotavlja, da se bo borila za krščansko obrambo vseh njenih pravic in tega, kar ji je najdražje: družine in otroka. Nato podrobno navaja, da je za popolno izvedbo republikanskega sistema, za ponovno vzpostavitev popolne zakonitosti, za učinkovito ločitev treh oblasti, za odgovornost guvernerjev, za nepremestljivost sodnikov, spoštovanje in garantiranje pravic cerkve, preosnovno vzgojo, takojšnjo obnovev pravic do javnih sestankov, združevanja in tiskovne svobode, za zvišanje življenjske ravni delovnih slojev, za svobodne sindikate in za resnično svobodo.

Med prizadevanja za politično pomirjenje in sožitje je buenosairesko časopisje uvrstilo tudi izjavo, ki jo je Montevideu v Urugvaj podal biv. radikalni poslanec Rodríguez Araya. V njej pravi, da je trenutno položaj v Argentini težak. Izhod iz njega bo mogoče samo ob veliki meri domovinske ljubezni in čuta odgovornosti. Po njegovem je rešitev samo dvojna: politična ali vojaška. Zato na vse naslavlja poziv, naj opuste vse osebne stvari, vse očitke in grožnje. Pred sabo naj imajo samo koristi domovine. Samo tako bo mogoče doseči glavni cilj: zagotoviti svobodo za bodoče rodove.

PO KONFERENCI V ŽENEVI

Konferenca v Ženevi je za nami. Razvijala se je tako, da pomeni velik osebni uspeh za predsednika ZDA, generala Eisenhowerja. Tokrat niti po svojem zunanem okviru konferenca ni potekala tako, da bi mogla biti podobna onim v Teheranu, Jalti in Potsdamu — predsednik ZDA je bil tisti, ki je bil visoko nad vsemi drugimi udeleženci ali člani delegacij. Tokrat na tej konferenci ni bilo več nikogar, ki bi bil na prejšnjih konferencah štirih — predsednik angleške vlade Churchill je še zadnji živi državnik, ki je bil na vseh treh prvih konferencah. Toda ni mu bilo dano, da bi mogel voditi tudi na tej angleško delegacijo, dasi je bil nje glavni pobornik v Angliji in v svetu. Na konferenci so bili tokrat — razen Ede-na in Molotova — vsi sami novinci, še važnejše pa je bilo dejstvo, da so sovjetsko delegacijo vodili možje, ki si morajo ostajati skoraj da nekako v zatišju. Kdo je glavni vodja sovjetske delegacije, ves čas konference ni bilo jasno: na konferencah in sejah je bil pač Bulganin tisti, ki je sovjetsko delegacijo vodil, dejansko pa je o sovjetskem stališču odločal tajnik partije Kruščev, ki mu pa predpisi mednarodnega protokola niso priznavali vodilnega položaja. Nad sovjetsko delegacijo je tako lebdela tista negotovost, ki se v vseh totalitarnih državah pojavi takrat, kadar z vodstva države izginejo tako močne osebnosti, kakor so bile Lenin ali Stalin... Nekaj

broš del secretariado y consejo directivo de la CGT, del Partido Peronista y de las otras organizaciones.

En ese lugar llevóse a cabo asimismo una concentración popular a las 20,25 con la asistencia del primer magistrado general Perón, quien presenció luego el desfile de los concurrentes desde un balcón de la central obrera. Eran también presentes todos los ministros del P. E. Dicha concentración comenzó con un toque de silencio por dos trompas del regimiento de Granaderos a Caballo general San Martín, al que siguió la lectura de una emotiva oración fúnebre, tras lo cual comenzó el paso de las numerosas personas.

stvo, člani tajništva in predsedstva CGT, predstavniki Peronistične stranke ter drugih številnih ustanov.

Pred poslopjem CGT se je zvečer ob 20,25 — t. j. ob uri, ko je umrla gospa Eva Perón, zbrala velika množica ljudi. Navzoč je bil tudi predsednik general Perón z vsemi ministri. Ob 20,25 sta trobentača regimenta San Martinovih grenadirjev dala znak za začetek spominske slavnosti. Množica je z molkom počastila spomin pokojne gospe Eve Perón, nato so pa prebrali žalno poslanico.

Med prizadevanja za politično pomirjenje in sožitje je buenosairesko časopisje uvrstilo tudi izjavo, ki jo je Montevideu v Urugvaj podal biv. radikalni poslanec Rodríguez Araya. V njej pravi, da je trenutno položaj v Argentini težak. Izhod iz njega bo mogoče samo ob veliki meri domovinske ljubezni in čuta odgovornosti. Po njegovem je rešitev samo dvojna: politična ali vojaška. Zato na vse naslavlja poziv, naj opuste vse osebne stvari, vse očitke in grožnje. Pred sabo naj imajo samo koristi domovine. Samo tako bo mogoče doseči glavni cilj: zagotoviti svobodo za bodoče rodove.

Med prizadevanja za politično pomirjenje in sožitje je buenosairesko časopisje uvrstilo tudi izjavo, ki jo je Montevideu v Urugvaj podal biv. radikalni poslanec Rodríguez Araya. V njej pravi, da je trenutno položaj v Argentini težak. Izhod iz njega bo mogoče samo ob veliki meri domovinske ljubezni in čuta odgovornosti. Po njegovem je rešitev samo dvojna: politična ali vojaška. Zato na vse naslavlja poziv, naj opuste vse osebne stvari, vse očitke in grožnje. Pred sabo naj imajo samo koristi domovine. Samo tako bo mogoče doseči glavni cilj: zagotoviti svobodo za bodoče rodove.

let traja, predno se vodstva države polasti voditelj, ki ima doma in v svetu ugled kot ga režim države terja. V Ženevi so v imenu sovjetov bili navzoči dejansko samo “odpravniški poslov.”

UREJENO NI BILO NOBENO VAŽNO VPRAŠANJE

Brž ko se je konferenca začela, je bilo opazno, da ni bilo niti dovolj časa ali pa volje, da bi se na konferenci uredile glavne sporne zadeve. Ko je ameriška delegacija sprožila vprašanje svobode satelitov v Evropi in vprašanje, kako odpraviti škodljivo mednarodno zarotniško delovanje kom. internacionale, je bilo vidno, da so še daleč pogoji za tako razpravljanje. Svoboda v Evropi, ki bo na obeh straneh železne zavese ista, ne more biti zagotovljena, dokler ne bo urejeno vprašanje Nemčije. Miru in popolne sprave v Evropi ne more biti, ako ne pride do pravičnega zedinjenja Nemčije. Toda že na začetku se je takoj pokazalo, da nemško vprašanje še ni dozorelo tako daleč, da bi moglo biti v razpravi na tej konferenci. Niti svoboda satelitov, niti nemško vprašanje nista mogli postati glavni predmet konference (v nemškem vprašanju se je celo že nakazovalo, da bi moglo biti francosko stališče zelo blizu sovjetskemu); konferenca je morala seči višje in se rešiti v afirmacijo glavnih principov, ki naj poslej vodijo delo za mednarodno spravo in splošno pomirjenje. Predno bi bilo možno urediti najnujnejše sporne zadeve, je bilo treba najprej skleniti “mir” med zavezniki samimi. Tako bi bil verjetno edini velik uspeh te konference (Nadaljevanje na 2. strani)

IVAN AHČIN: SOCIOLOGIJA II-1

Prof. dr. Ivan Ahčin je med nami v zamejstvu tisti plodoviti znanstveni pisatelj in kulturni ustvarjalec, ki mu je bilo dano, da je v naši aktualnosti izbral pravi trenutek in spoznal tisto največjo potrebo, ki ji je treba zadostiti. V tem stoletju, ki nosi tako pomembno in usodno oznako, da je vse prepleteno s problemi socialnega značaja, je pod njegovim peresom vzraslo delo, ki postaja med vsem slovenskim znanstvenim delovanjem in publiciranjem tako, da daleč presega vse drugo. Ni to nikaka trditve, ki bi bila mišljena kot ugotovitve s pretiranimi nameni pohvale in priznanja — med nami pomeni izid tega dela resnično našo skupno oddolžitve temu stoletju, in tudi pomeni, da se avtor in mi sami zavestno stavlamo v okvir časa in nalog, ki izdajo te knjige spremljajo. Velik del svetovne literature je danes posvečen delom, ki obravnavajo sociologijo, a nujno prehajajo v podrobnosti in teoretično razglabljanje. To je velik dar pisatelja Ivana Ahčina in v tem je velik pomen tega drugega dela sociologije, katere prvi snopič je pravkar izšel.

Ta druga knjiga govori o "družabnih ustanovah" in v tem prvem snopiču posebej o: družini, razredih in stanovih in o narodu. Tako kot prva knjiga, je tudi ta razdeljena pregledno in sistematično na poglavja in ta v odstavke, kjer so posamezni problemi stavljeni v obliki vprašanj ali pa jih avtor obdelava v takih ločenih poglavjih, da ohranja knjiga vtis neke vrste katekizma. Tako je v njej zbrano ogromno gradiva in nanižani množica vprašanj in na vsa odgovarja avtor jasno in precizno. Pa to ni vse — v vsem je tudi zajeto podajanje snovi v zelo širokem obsegu. Tako se delo razrašča v neke posebne vrste priročni leksikon socialne znanosti našega časa.

Prvo poglavje obravnava pojem družine. Najprej razlaga avtor osnovne pojme in je v tem delu knjige zlasti dobro pojasnjena razvojna teorija o postanku družine. Avtor seže prav v izvore vprašanja in pojasnjuje zmotne stih, zlasti marksistov, ki so svoje tolmačenje o družini naslonili na zmotne temelje razvojne teorije. Veliko poda avtor o tem vprašanju tudi v naslednjem odstavku, ko govori o vlogi in pomenu družine v zgodovini človeštva. Zakon razlaga v vprašanjih, ki obsegajo definicije zakona, pomen in vsebino zakonske pogodbe, o dolžnostih v zakonu, o ljubezni v zakonu in o vzvišenosti zakona. Po kratki zgodovini zakona preide avtor na pojem krščanskega zakona, poglavje, ki dobiva danes v raznih državnih zakonodajah posebno važen pomen. Današnje razmere pretresajo ravno najbolj zakonsko življenje. Kakšna boji krščanska obnova zakona je posebno poglavje v Ahčinovi Sociologiji. Socialno širino pojma družine zajemajo poglavja o družinskih poslih, prav tako pa govori posebno poglavje tudi o položaju moškega in žene v življenju izven zakona. Temu delu knjige, ki govori o družini in ki zajema skoraj polovico vsega tega drugega snopiča, je dodana podrobna bibliografija. Že v prvi knjigi je prav ta dokazovala, kako obsežno in temeljito je avtor zajel zasnovi svojega dela, kar samo potrjuje ugotovitve, da je Ahčinova Sociologija pisana tako, da je res pravi odraz najodobnejšega vrednotenja vseh sodobnih socialnih problemov.

Vsa pereča problematika socialnih bojev se danes osredotočuje v pojmovanju razredov in stanov. V tej knjigi dr. Ahčin v drugem poglavju razvija to usodno vprašanje in ga načinja spet najprej v iskanju prave definicije. Tako bodo zlasti zanimala poglavja o gibanju družabnih razredov, o razrednem boju in o rešitvi tega problema. Stan in stanovski red je obravnavan v naslednjih odstavkih, prav tako tudi korporacije, kjer govori avtor najprej o korporacijah v stari dobi, podaja njih pomen v srednjem veku, razlaga razloge za propad korporacij in o pomenu novoromantičnih korporacij. Italijanske fašistične korporacije so bile prvi novodobni poskus, nato pa podaja avtor sliko o njih razvoju na Portugalskem, v Avstriji, v nacistični Nemčiji, na Španskem in na Nizozemskem. Tudi to poglavje zaključuje obsežna bibliografija z navedbo sodobnega gradiva.

Za razglabljanje o narodu — o tem tako važnem problemu zlasti za pripadnike malega naroda, ki mora tako budno paziti na svojo usodo v tem trenutku velikih svetov — je važno 3. poglavje Ahčinove Sociologije. Kot pri prejšnjih poglavjih tako avtor tudi v tem najprej podaja definicijo o narodu, to je pojem naroda. Tako zlasti pojasnjuje vprašanja, kaj je narod in kaj je nacija, kaj so višja in nižja plemena in zaključuje ta del z razmišljanjem, ali je narod družba. Toda za bivanje in prosep naroda je važna rast naroda in tako razlaga pri tem Malthusove teorije, Marxove nazore, govori o takozvanem propadu zapada in o vzrokih nazadovanja rojstev. V poglavju o preselitvah, izselitvi in kolonizaciji govori tudi o begunskem vprašanju. V poglavjih o patriotizmu, nacionalizmu, internacionalizmu in o narodu in državi govori o vprašanjih, ki bodo morala zanimati in pojasniti težave tistim, ki se zavedajo, da je lastna država — ideal vsakega naroda.

Pogosto nam očitajo, da smo majhen narod in da zaradi tega ne moremo pravilno korakati z vsemi dogodki in problemi, ki pretresajo svet. In vendar nam je naklonjeno, da v posameznih najbolj važnih dobah najdemo osebnosti ali pa pokrete, ki nam za tisti čas ali določeno dobo nakažejo, kam je treba kreniti in kje je cilj našega narodnega in duhovnega snovanja. Tako nam je ob koncu 19. stoletja bilo dano, da nam je v Mahniču in njegovi šoli vzrastle rod, ki nam je pripravil temelje za našo ideološko pripravo in formacijo.

Pogosto nam očitajo, da smo majhen narod in da zaradi tega ne moremo pravilno korakati z vsemi dogodki in problemi, ki pretresajo svet. In vendar nam je naklonjeno, da v posameznih najbolj važnih dobah najdemo osebnosti ali pa pokrete, ki nam za tisti čas ali določeno dobo nakažejo, kam je treba kreniti in kje je cilj našega narodnega in duhovnega snovanja. Tako nam je ob koncu 19. stoletja bilo dano, da nam je v Mahniču in njegovi šoli vzrastle rod, ki nam je pripravil temelje za našo ideološko pripravo in formacijo.

TRŽAŠKI FOND IN ŠE KAJ...

Trst, sredi julija

Precej razburjenja je povzročilo v Trstu razpravljanje o posebnem fondu, ki je bil namenjen za poživitev tržaškega gospodarstva. Lani je bilo zagotovljenih preko 30 milijard, a zadnje čase je bilo v Rimu sklenjeno, da ta fond ni za Trst, marveč za vso Julijsko Krajino in Furlanijo. Torej za Trst le delno. Na proteste Tržačanov je razpravljala parlamentarna komisija, v kateri je poslanec Schiratti med drugim dejal: "V Trstu je danes preveč ljudi. Ali je treba v Trstu ustvariti novo delo, ali pa 'sventagliare', to je spraviti proč ljudi. Ustvarjati nova podjetja v Trstu ni pametno, boljše bolj daleč proč od meje, da bi tja pritegnili ljudi od meje in ne bi bila taka koncentracija prav ob robu države. 'Bivši državni podatniki za zunanje zadeve poslanec Brusasca pa je še dodal: 'Tržačani znajo tuje jezike. Pa tudi v 10 letih zavezniške okupacije so se naučili angleško, kar jim danes pride prav, da najdejo delo v novih deželah. Podjetja v Trstu pa so se že preživela in je skoro brez smisla, da bi jih vzdrževali. Zato je tudi v Trstu mnogo preveč ljudi.'

Vsa taka poročila so seveda v popolnem nasprotju z lepimi obljubami, ki so

PO KONFERENCI V ŽENEVI

(Nadaljevanje s 1. strani)

rencia ta, da se je v Evropi končala takozvana "mrzla" vojna. Konferenca je tako na psihološkem polju dosegla tisto, kar bi moglo postati temelj za nadaljnje mednarodne posvete, ki naj začno urejati posamezne sporne zadeve v Evropi.

EISENHOWERJEV USPEH

In ta "uspeh" ne sloni na tako enostavnih temeljih. Ko je bila konferenca v največjem razmahu, je vodja angleške delegacije Eden izjavil, da gradi Anglija hidrogensko bombo. Vsaj še nekaj časa bodo ameriške vojaške sile morale ostati v Evropi in poleg hidrogenske bombe, ki jo bo kmalu imela Anglija, bodo v Evropi ostale ameriške posadke s svojimi skladišči atomskih bomb in bataljoni atomskega topništva. Toda ZDA vsega tega resnično ne mislijo uporabiti kot napadalno sredstvo proti sovjetom. Tako je vsaj jasno in določeno povedal sam predsednik, general Eisenhower in to svojo izjavo podprl z najbolj senzacionalno ponudbo, ko je sovjetom predlagal, da naj se ZDA in Sovjetska zveza odločita za popolno svobodno kontrolo nad svojim teritorijem; predlagal je, da ZDA takoj dovolijo sovjetskim letalom prelet ameriškega ozemlja, ako enako kontrolo ameriškim letalom dovolijo sovjeti tudi nad sovjetskim ozemljem. Eisenhower bi bil tudi pripravljen, da sovjetom poda pogled nad opremo vseh ameriških oporišč v svetu, ako sovjeti pristanejo na reciprociteto.

Ker še ni bilo mogoče načeti vprašanje Nemčije in s tem ureditve razmer v Evropi in ker še ni bilo mogoče kreniti v razpravljaje, kako organizirati varnost v Evropi in v svetu, je bilo treba zadostno afirmirati vero v mir, ki bo moral še naprej sloneti predvsem na temeljih največje oborožitve in pripravljenosti. Toda ta mir si narodi žele in dosedaj so bili sovjeti tisti, ki so s prirejanjem raznih svetovnih kongresov za mir hoteli dokazati, da je ameriški imperializem temu miru najbolj nevaren. Toda na konferenci v Ženevi je predsednik ZDA to propagandno sredstvo sovjetom izbil iz rok. V zgodovini človeštva

V prvi polovici tega stoletja sta nam v Evangelistu Kreku in Antonu Koročcu vzrasla lika, ki sta nam izoblikovala okvir našega narodnega programa in njegovo afirmacijo ter način izvedbe.

V tem prelomu 20. stoletja pa nam s publikacijami Ahčinove Sociologije raste v sodobno aktualnost delo, ki nam bo znalo zgraditi socialno stavbo našega naroda na trdnih temeljih in to na naukih krščanske socialne teorije. Kadar se taka dela rojevajo, takrat se prepogosto premalo zavedamo, kaj nam je s tem bilo podarjeno in kolikšna je njih važnost. Ahčinova Sociologija prehaja v to našo aktualnost z odličnimi lastnostmi dela, ki je znanstveno trdno in zanesljivo zgrajeno, obdelano z ogromno širino in pregledom, pisano pa tako, da bo znalo zajeti vse, ki se bodo morali s socialnim poslanstvom našega naroda pečati. In to poslanstvo bo še polno bremen in težav — Ahčinova Sociologija je že odlično posegla v ta boj in ga v veliki meri tudi že rešuje.

Družabni pravdi moramo biti resnično hvaležni, da kot založnica to veliko nalogo opravlja v tako veliki meri kot je ravno izdaja dr. Ahčinove Sociologije.

—ec.

jih isti predstavniki dajali še pred enim letom.

Izseljevanje iz Trsta dobiva vedno jasnjejšo obliko. Po zadnjih podatkih se je iz Trsta izselilo v letih 1952-53: 2059 ljudi, leta 1954 5735 ljudi, leta 1955 doslej okrog 2400, v prihodnjih dneh pa jih odide novih 1000. Tako dobivajo priporočila italijanskih oblastnikov konkretno obliko. Največ ladijskega prometa — potniških ladij je danes zaradi odvajanja Tržačanov predvsem v Avstralijo.

Spor med Vidaliem in italijansko komunistično partijo se je poravnal: Vidali je javno priznal in zapisal, da je bil v zmoti, da je v prvem trenutku mislil napačno. Da so imeli sovjetski zastopniki prav in da on to tudi sedaj priznava.

Ta izjava ima seveda lahko tudi svojevrstne posledice. Pomirjeno stališče med titovci in kominformisti bo še bolj zbegalo Tržaške preproste ljudi, posebno Slovence in to je za komuniste kot nalašč. Posebno ker titovci niti nimajo več svoje politične organizacije, potem ko so razpustili spomladi svojo partijo in OF. Zadnje dni se sicer govori o novi neodvisni socialistični stranki, neke vrste sekcija disidentov Cucčija in Magnanija. Seveda bo nova politična or-

še ni bil uradno stavljen tako revolucionaren predlog, ki bi uvajal način take medsebojne kontrole. In to je predlagal Eisenhower tako, da ni bilo presenečenje popolno samo na strani sovjetov, ampak tudi drugod in to zlasti v ZDA, kjer je bil preplah pred vojskovanjem z atomskimi in didrogenski bombami najbolj razširjen.

Mir in njega usoda poslej ne bosta mogla biti več propagandno sredstvo sovjetov. V ZDA se je med javnim mnenjem moglo ustvariti naziranje, da so ZDA postale tudi na tem praznem polju za mir — na močnejše. Sovjetski delegati so mogli izjaviti za enkrat samo z molkom.

PRAVA KONFERENCA BO ŠELE V OKTOBRU

Kako bo dejansko zavarovan ta mir, pa bodo začeli razpravljati šele v oktobru. V Ženevi je bilo v zaključnem uradnem poročilu povdarjeno, da bo konferenca štirih zunanjih ministrov v oktobru prav tako v Ženevi. Tam bodo tedaj šele začeli obravnavati vprašanje zedinjenja Nemčije, evropsko varnost, omejitve oboroževanja in vpostavitve lažjih stikov med vzhodom in zahodom (na trgovinskem in kulturnem polju).

Nemški kancler Adenauer je bil že pred skoraj dvema mesecema povabljen na razgovore v Moskvo. Takojo konferenci v Ženevi so začeli napovedovati, da bo odnotoval tja v oktobru, torej tik pred konferenco štirih v Ženevi.

Nekateri komentatorji navajajo, da je konec ženevske konference izzvenel v tak osebnem uspehu generala Eisenhowerja, da bodo sovjeti morali najti kmalu priliko, da zabišejo vtis, da je bila njih vloga v Ženevi pravzaprav podrejenega značaja. In obisk kanclerja Adenauerja v Moskvi bi bila primerna prilika za tako sovjetsko propagandno akcijo. Ko je bila v Moskvi avstrijska delegacija, so sovjeti presenetili svet s tem, da so pristali na podelitev svobode Avstriji. Situacija v Evropi je še vedno vezana na nemško vprašanje — in sovjeti v Moskvi bi mogli najti dovolj načinov, da so odvedejo vodo na svoj mlin tudi v tem vprašanju...

Evharistični Kongres v Rio de Janeiro

Slavnosti 36. Mednarodnega Evharističnega Kongresa so se končale v nedeljo, 24. t. m., s slovesno službo božjo v velikanskem stadionu pod Sladkornim hribom. Sv. maše se je udeležil predsednik Brazlije Café Filho z vso vlado ter poslanska in senatna zbornica. Papežev legat kardinal Masella je posvetil Brazlijo Presvetemu Srcu Jezusovemu. (Argentina je bila posvečena Presv. Srcu Jezusovemu ob priliki Medn. Evharističnega Kongresa v Buenos Airesu l. 1934.) Sv. maše se je udeležilo nad 200.000 vernikov z vseh strani sveta. Po mestnih avenidah, na katere je pripekalo vroče sonce, se je vila veličastna procesija, v kateri so na okrašenem vozilu peljali dva metra visoko zlato monštranco s sv. hostijo, pred katero je klečal s sklonjeno glavo v molitvi papežev legat kardinal Masella. Procesije se je udeležilo nad 300.000 ljudi, med njimi 15.000 tujcev, ob avenidah, kjer je šla procesija, pa se je razvrstilo en milijon ljudi.

ganizacija v znamenju "fratelanze". Posledice za ohranjanje slovenstva so s tem jasne.

Iz statističnih podatkov v Trstu je razvidno, da je število prebivalcev v Trstu konstantno. Skoro 10.000 ljudi, kar jih je iz Trsta v zadnjih letih odšlo, so nadomestili novi. V mestu je to spremembo jasno čutiti. Stanovanja, ki so jih izpraznili zavezniki, so dobili novi prišleki iz Italije, predvsem poštarji, železničarji, financarji, policijski agenti in vsi uslužbenci na novo rastočega administrativnega aparata. Londonski sporazum je torej prinesel edino to novost, da se bo Trst še bolj spremenil. O kakih izvajanjih določb, ki zadevajo Slovence, pa seveda ni govora.

GORIŠKA IN PRIMORSKA

Ob podpisu londonskih sporazumov je italijanska vlada poslala jugoslovanski vladi posebno pismo, v katerem jo obvešča, in se obvezuje, da bo "preskrbela posledje in Rojanu ali katerem drugem predmestju, ki naj se uporabi kot dom kulture za slovensko skupnost Trsta, in bo prav tako stavila na razpolago sredstva za izgradnjo in opremo novega doma kulture v ul. Petronio". Istočasno je italijanska vlada tudi potrdila, "da je Narodni dom pri Sv. Ivanu prav tako na razpolago za uporabo kot dom kulture."

Slovenska demokratska zveza v Trstu in Slovenska katoliška skupnost tudi v Trstu pa sta zvedeli, da je bilo ob isti priliki izmenjano še tajno pismo, s katerim se je italijanska vlada obvezala, da bo sredstva za postavitve doma v ulici Petronio in doma v Rojanu izročila tržaškemu titovskemu Odбору za izgraditev kulturnega doma. Načrte in proračun za zgraditev kulturnega doma v ulici Petronio so titovske organizacije že predložile, medtem ko za kulturni dom v Rojanu tega še niso storile.

Ob teh vesteh, po katerih bi netitovskim kulturnim organizacijam ne bil na razpolago niti en sam kulturni dom — lastnina Narodnega doma pri Sv. Ivanu je še sporna — podpisani organizaciji ugotavljata:

1) da bi takšen ukrep kršil prevzeto in dano besedo, da bodo domovi izročeni slovenski skupnosti v Trstu, to je vsem Slovincem, ki prebivajo na tržaškem področju;

2) da bi titovci dobili odškodnino za

Nov uspeh slovenske umetnice

V torek, 19. julija se je vršil v gledališču Cervantes v priredbi Direkcije za kulturo koncert romantične glasbe. Na sporedu so bila dela Mendelssohna in Schuberta za instrumentalni trio odnosno oktet. Osrednja točka sporeda pa je bil Schumannov ciklus dvanajstih pesmi "Liederkreis" v izvedbi altistke Franje Golobove. Nekatere posamezne pesmi tega ciklusa niso neznane na koncertnih sporedih. Izvedba celotnega ciklusa na enem koncertu pa je redkost. Franja Golobova more ta nastop uvrstiti v vrsto svojih najbolj uspešnih koncertov. Že ob prvi pesmi je občinstvo zaslutilo, da bo deležno posebnega glasbenega užitka. Z vsa predanostjo je potem sledilo pevkinu sugestivni interpretaciji. Težko je reči ali je bila prepričevalnejša virtuoznost njenega glasu ob mehkih in čustvenih stihih ali v silnih dramatičnih momentih. Po zadnji pesmi je občinstvo zaploskalo spontano in tako prisrčno kot redko kdaj. Ponovno in ponovno je bila umetnica pozvana na oder.

Prav tak odmev je našel nastop Franje Golobove pri kritikih, ki so v ocenah v dnevnihk opozarjali na sloves, ki ga umetnica uživa v zadnjih letih v Buenos Airesu ter ponovno poudarjali njen "blagodoneči alt", "kultivirano pevsko umetnost", "od narave dano glasbeno dojemanje" itd.

Priznanja občinstva in kritike je bil deležen tudi prof. Jože Osana, ki je pevko spremljal na klavirju z njemu lastno spretnostjo ter je bil po mnenju kritike "zanesljiv in diskreten spremljevalec".

Na buenosaireških koncertih slišiš med občinstvom poleg španščine najrazličnejše druge jezike, med katerimi običajno prevladuje nemščina. Tako je bilo tudi na tem koncertu. Opazili pa smo tudi nekaj Slovencev, ki zvesto spremljajo pevko na njeni umetniški poti.

P. M.

škodo, ki je bila povzročena slovenski skupnosti v Trstu kot celoti;

3) da bi dva najvažnejša domova bila izročena skupini, ki ne predstavlja niti absolutne, niti relativne večine tržaških Slovencev, kar so jasno dokazale dosedanje občinske volitve;

4) da bi odškodnino dobila manjšina, ki ni niti idejni, niti politični dedič organizaciji, ki so pred nastopom fašizma bile lastnice slovenskih kulturnih ustanov;

5) da bi italijanska vlada s tem odkrito podprla uveljavljanje in širjenje komunistične miselnosti med tržaškimi Slovenci, kar je v očitnem nasprotju z njenim splošnim demokratičnim programom.

Zato podpisani organizaciji, kot predstavniki tržaških demokratičnih in svobodoljubnih Slovencev, najodločneje protestirata proti takšni pristranski rešitvi, s katero bi bile grobo kršene koristi tržaške skupnosti in upoštewane samo zahteve jugoslovanskega komunističnega režima, ne pa pravice tržaških Slovencev.

Podpisani organizaciji obenem svečano izjavljata, da bi tako poravnana fašistična škoda predstavljala darilo eni izmed slovenskih političnih skupin, ne pa odškodnino slovenski skupnosti v Trstu.

Protestno izjavo je podpisal za Slov. demokratsko zvezo dr. Josip Agneletto, za Slov. kat. skupnost pa dr. Teofil Simčič, objavljena je pa v tržaški Demokraciji.

IZ TEDNA V TEDEN

USA: V Washingtonu so mnenja, da bo ena od posledic ženevske konference, ki se je zaključila v soboto, 23. t. m., nova konferenca zunanjih ministrov držav Daljnega vzhoda. V tem pogledu je svojo izjavo že dalo japonsko zunanje ministrstvo, ki ugotavlja, da je ženevska konferenca bila uspeh za zahodne velesile, obžaluje pa, da se ni dotaknila vprašanj Daljnega Vzhoda. — Ameriška vlada je poslala na Antarktiko 117 ladij, ki vozijo material za postavitve več radarskih postaj, s katerimi se hoče zavarovati pred letalskimi napadi, ki bi mogli priti preko južnega tečaja.

URUGUAY. CKKP v Montevideo je objavila, da je bil v čistki stranke izgnan tudi njen glavni tajnik Eugenio Gomez, "ker se je predal v službo Severni Ameriki in luksuznemu življenju." Gomez je bil glavni tajnik uruguajske KP od l. 1921 dalje. Južnoameriške policije so ga smatrale za enega glavnih komunističnih agentov v južni Ameriki.

ANGLIJA: Britanski parlament je odobrila Argentini posojilo v višini 10 mi-

lijonov funtov šterlingov (390.000.000 pesov) za izboljšanje trgovine med obema državama.

BERLIN: V zahodnem delu Berlina je ob začetku ženevske konference zazvonil "Zvon svobode" in naznanil pričetek dveminutne prekinitve dela in molk po vsej zapadni Nemčiji. V Vzhodnem Berlinu in Nemčiji je delo teklo normalno naprej. Časopisje je tu pozivalo zahodno Nemčijo, naj "raje prične z akcijo za združitev obeh Nemčij, kakor pa da se ukvarja z molkom."

FLRJ: Po poročilih agencije Tanjug je letos v Titovini pričakovati najslabšo letino od prve svetovne vojne dalje. Pripisujejo jo delno slabemu vremenu, največ pa "sabotaži" kmetijskega prebivalstva, ki je v ogromni večini nasprotno sečanju rdečemu režimu.

ITALIJA: Največji evropski ognjenik Etna je pričel tako močno bruhati, da se ognjena lava z veliko naglico razliva po pobočju proti posameznim vasem ob vzhodni gore. Iz nekaterih področij so oblasti že prizele za izpraznjenjem prebivalstva.

Novice iz Slovenije

Za zatiranje tuberkuloze je zvezni izvršni svet sprejel odločbo, po kateri je treba v bodoče obvezno prijaviti vsa obolenja akutne tuberkuloze pljuč in ostalih organov, kakor tudi vse smrtne primere zaradi tuberkuloze.

Dne 30. junija t. l. so morala vsa industrijska, gradbena in prometna podjetja v Sloveniji in ostalih republikah svoje delo prilagoditi novi odločbi zveznega izvršnega sveta, po kateri mladina do 18. leta starosti ne sme delati ponoči. Izjemoma se mladino izpod 17 let, toda nad 16 let starosti, sme uporabljati za nočno delo samo, če to zahtevajo potrebe njenega strokovnega usposabljanja.

Prvak Slovenije v šahu je postal Zdravko Gabrovšek.

V Ljubljani so 24. maja zaprli lovski ribiški razstavo. Ob tej priliki so ugotovili, da jo je obiskalo 50.000 ljudi.

"Razvoj celjske umetnostne delavnosti od l. 1918 do danes" je bil naslov razstavi, ki je bila v Celju od 14. do 29. maja t. l. Na njej je bilo razstavljenih 97 umetnin celjskih umetnikov.

Rasto Pustoslavšek, starosta slovenskih časnika, je 26. maja praznoval 80 letnico svojega rojstva. Leta 1905 je bil med ustanovitelji prve organizacije slovenskih književnikov in časnikarjev, leta 1919 pa med ustanovitelji biv. Jugoslovanskega novinarskega združenja in prvi predsednik slovenske sekcije.

V drugi polovici maja je slana na Ptujem polju skoro popolnoma uničila fižol, kumare, paradižnik in deloma tudi vinsko trto.

Miha Maleš je v maju razstavljal v Mariboru. Poleg nekkih novih del, je to pot razstavljal tudi originalno keramiko, ki so jo po njegovih osnutkih zanj izdelali v tovarni keramike v Kamniku.

Zvezni izvršni svet je sprejel predlog splošnega zakona o novi ureditvi občin in okrajev in spremembi ustreznih predpisov o ljudskih odborih. Predlog zakona vsebuje dve vrsti uredb in sicer uredbe, ki določajo načela organizacij in okrajev, oziroma za uvedbo komunalne ureditve ter uredbe, ki določajo način formiranja občin in okrajev. Po tej uredbi morajo biti formirani novi ljudski odbori do 1. septembra, najkasneje do 1. oktobra.

V vasi Planina pri Sv. Križu nad Jesenicami so lani zasledili krompirjev rak. Za zatiranje je najnevarnejše boleznik krompirja, ki na ogroženih področjih onemogoča vsako njegovo proizvodnjo, je sedaj zvezni izvršni svet izdal zakonsko odločbo o njegovem zatiranju. Njive, na katerih se je pojavil krompirjev rak, ostanejo okužene nad 12 let in se na njih ne sme saditi krompirja. Za obrambo proti možnosti razširjanja te bolezni je izvršni svet sedaj prepovedal saditev krompirja na okuženih parcelah za dobo 6 let, nakar se na njih zopet lahko sadi krompir, toda samo iste vrste, ki so odporne proti raku.

Poštna uprava v Sloveniji namerava izboljšati telefonsko službo z ultra krat-

kimi valovi. V ta namen mislijo postaviti stolpe z antenami na Šmarjeti gori pri Kranju, na Kumu in Nanosu.

Rudnik rjavega premoga v Zagorju slavi letos 200 let obstoja. Pred približno 215 leti prvič omenjajo v dokumentih, da se je oblast začela zanimati za izkoriščanje tega premoga. Rudnik Pečovnik pri Celju so pa zaradi premajhne donosnosti zaprli, v bližini so pa odkrili nova bogata ležišča premoga.

V Ljubljani je za razvoj turizma vedno večja ovira pomanjkanje prenočišč. Leta 1940 je bilo v Ljubljani 539 sob za prenočišča, v letu 1954 pa samo 374. Med vojno je bilo vseh ležišč 990, lani pa le 587.

Umrli so. V Ljubljani: Karol Lončar, bančni uradnik v p., Vladimir Jeglič, absolvent pomorskega tehnikuma, Joško Pajk, ml., Ludvik Erber, elektromonter, Marija Pegec, Vida Zupančič, roj. Rapotec, Ferdinand Jeraj, Marija Burkeljca, roj. Zupan in Helena Suštar, roj. Legat v Šmarcah, Valentin Peterca, posestnik v Polju, Franc Jereb, drž. upokojenec v Litiji, Anton Remc v Dobrunjah, Marija Razpotnik, roj. Prešern v Kranju, Fric Confidenti v Celju, Marija Vardjan v Črnomlju, Tilka Omeška v Kranju, Marija Smrekar v Kresnicah, Antonija Andolšek, uslužbenka trg. podjetja v Vel. Laščah in Franc Bahar, pos. v Dravljah.

Za desetletnico "osvoboditve" so komunisti imeli v Kranju veliko manifestacijsko mladinsko zborovanje, na katerem je nastopil tudi Boris Ziherl. V svojem govoru je med drugim naglašal, da so komunisti v Jugoslaviji našli "tisto pot v graditvi socializma, ki jim najbolj ustreza v danih pogojih in možnostih". Činitelji, ki zavirajo odn. vplivajo na hitri in uspešni tempo družbene preobrazbe, so pa naslednji: "podedovana gospodarska in kulturna zaostalost, pojavi lokalizma, partikularizma, šovinizma, restavracije kapitalizma in pa stalni mednarodni zapletljivi in napetost".

V Mariboru se je mudil na obisku koruški deželni glavar Wedenig. Spremljal ga je jug. konzul v Celovcu Dušan Bravničar. Ob tej priliki je v Mariboru gostovalo tudi celovsko gledališče.

Na šentjakobskem gledališkem odru v Ljubljani je slavila 25 letnico odrskega dela Ervina Wrischer-Petrovičeva. Za jubilejno proslavo si je izbrala Schillerjevo "Marijo Stuart".

V Novi Gorici, Šempetru in Ajdovščini je naval pravih in namišljenih bolnikov na Zavod za socialno zavarovanje tako velik, da morajo zdravniki tega zavoda pregledati na eno uro do 30 bolnikov. Zaradi kratkodobnega časa za pregled, zdravniki tudi ne morejo ugotoviti namišljenih bolnikov. Dežurni zdravnik v ambulanti v Solkanu je pa dobil v času svojega dežurstva od sobote do ponedeljka kar 51 pozivov za zdravniški obisk na domu.

V Mariboru je bila nedavno razprava proti biv. marib. urarju Janku Alek-

MORAVŠKI GROBOVI NA TUJEM

V letu 1955 je smrt posegla tudi med moravške farane na tujem. Dne 26. maja 1955 je umrl Jože Urbanija, ki se je podpisoval s pesniškim imenom Limbarski, ker njegov dom leži v bližini Limbarske gore. Vzgojila ga je njegova domača hiša in salezijanci, kjer je bil nekaj let gojenec in tudi v Turinu je študiral gimnazijo. Moral je domov, kjer je prevzel posestvo v Podbrdu, p. d. Gúzi; bil je sosed belneške graščine, kamor je naš misijonski škof Friderik Baraga zahajal kot dijak na počitnice. Limbarski je deloval v katoliških organizacijah; bil je tudi predsednik Orla v Moravčah ob njegovi ustanovitvi. Pesmi je začel pisati že v mladih letih. Na nadarjenega fanta v fantovski Marijanski kongregaciji je postal pozoren ted. urednik Bogoljuba pok. prelat Janez Kalan, ki mu je nato postal mentor ter je objavljaval njegove pesmi v "Bogoljubu". Limbarski je mnogo pisal tudi v ostale slov. katoliške liste, zlasti v "Domoljub". Zaradi komunističnega divjanja se je leta 1942 umaknil na Koroško. Bil je v taborišču St. Gertraud pri Wolfsbergu v Labudski dolini. L. 1945 je prišel v taborišče Murdorf pri Judenburgu, pozneje se je preselil v Asten pri Linzu, nato pa v taborišče za starejše ljudi v Hellbrun pri Salzburgu. Od tu je l. 1951 odšel v Eisenerz na Zg. Štajerskem, kjer se je 26. maja tudi iztekla njegova življenska pot. V zadnjem času je hudo trpel. Imel je raka na želodcu, razen tega je pa še boležal na astmi in ledvicah. Pokopali so ga na pokopališču Eisenerz dne 28. maja 1955.

Pok Limbarski v begunstvu literarnega delovanja ni opustil. Svoja dela je objavljaval zlasti v celovškem protikomunističnem tedniku "Naš tednik-Kronika". Njegova literarna zapuščina je precejšnja. Obsega 26 zvezkov po 32 strani. Pesmi je 17 zvezkov. Ko bi bil imel pok. Limbarski priliko, da bi se izšlo do konca in stalno spolnjal v pesništvu, kdo ve, koliko bi bil še ustvaril njegov talent.

Dobrih 18 dni nato je Veliki duhovnik Kristus poklical k sebi svojega duhovnika Jerneja Hafnerja, ki je bil župnik

sandru, o katerem poročilo v ljb. listu pravi, "da se je bavil na debelo z nedovoljeno trgovino z zlatino in dragocnostmi, si pridobil težke milijone ter skušal tudi na najboljši grd način blatiti našo državo in našo, socialistično družbeno ureditev v inozemstvu, da bi dal na ta način duška svojem neizčrpnemu sovraštvu do socializma". Obsojen je bil na eno leto in 10 mesecev strogega zapore in na zaplenbo vsega premoženja.

Zvezna vlada v Beogradu je podelila nagrado 1.100.000 dinarjev znanemu slovenskemu znanstveniku-kemiku Jožetu Makuc-u, ki deluje v Zagrebu, za njegov nov načrt za pridobivanje joda. Doslej so jod mogli dobiti iz 1 litra vode, v kateri je bilo vsaj 50 miligramov jodovih snovi, po Makučevem načrtu ga bodo pa mogli dobiti že tedaj, če bo v vodi vsaj 10 miligramov jodovih snovi.

v Moravčah in prodekan moravške dekanije. Ta naš župnik ni poznal nobene narejenosti, nobene hinavščine: bil je ves iskren in če si z njim občeval par minut, si ga mogel poznati do dna: ves naraven, dober in iskren duhovnik. Današnji človek, ki toliko ljubi narejenost, ki skuša vse preplekati s svežimi barvami, da skriva gnilobo, v gospodu Hafnerju ni našel prijatelja. Prepričani smo, da je božji Sodnik, našel na tej duhovniški duši dosti lepih potez in ga obdaril stoterno z večnim plačilom. Dne 15. junija 1955 so njegovo truplo položili v grob na špitalskem pokopališču, kjer mnogo Slovencev čaka večnega vstajanja.

Komaj so utihnili moravški zvonovi, ki so oznanjali smrt župnika in prodekana Jerneja Hafnerja, je v Argentini med moravškimi farani Bog poklical k sebi go. Marijo Jerin v 75. letu njene starosti. Lepa je ta življenska doba za ženo: kdor pa zna uporabiti svoje življenje tako, kakor Bog od njega pričakuje, koliko lepot, koliko milosti ima zapisanih pri Bogu. Jerinova mama, vsa preprosta in dobra, je znala življenje prav uporabiti. Živela je Bogu v čast, izgorevala je svoji družini v blagor. Toliko lepega smo na njej našli, da smo je bili vselej veseli, kadar smo jo srečali. Bog bodi hvaljen za take značaje, za taka življenja! Umrla je 21. junija od 24. uri ko se je poslavljala od nas god sv. Alojzija, ki ga zemska pot ni umazala niti najmanj. Tudi Jerinova mama se je poslovlila vsa lepa: če je bilo na njej kdaj kaj takega, kar Bogu ni ugajalo, mar misliš, da begunska trda pot tega ni očistila prav do poslednjega vinarja? Imamo samo to željo: še kaj takih mater!

Nam Moravčanom ti trije grobovi vabijo solze v oči; obenem nam pa kličejo, da ostanemo zvesti naši begunski poti, ki je pot vere do Boga, ki je pot vere in ljubezni do Cerkev Kristusove. Moravčan.

Slovinci v Argentini

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Duhovno življenje. Avgust 1954. Vsebina: Evharistija — vir edinosti (Dr. Alojzij Šuštar); Naši darovi se spreminjajo (Jože Vovk); Lo que la Iglesia no olvida (nunca (Joé Juck); Slovenska cerkevna stavba (Marijan Marolt); Ko na sveti gori zvonijo (Ljubka Šorli); Adventni venec (Gregor Hribar); Pregled slovenski katoliški pisatelj (F.G.); Sem je božja beseda (Dr. Mirko Gogala); Švedska (Dr. Stanislav Mikolič); Ti in kultura (Marijan Marolt); Beg (Vladimir Kos); Samotna pot; Misl; Ne postani suženj (Franc W. Foerster); Po svetu; Kaj pa doma; Brezdomci (Vladimir Kos); Usodna preobleka (E. Wilfam); Povest domovine (Gregor Mali); Med izseljenci in Božje stezice.

OSEBNE NOVICE

Poročila sta se v San Justo dne 24. julija 1955 g. France Škulj in gdč. Anica Smole. Čestitamo!

Ob deseti obletnici

Tak je bil naslov večeru Slov. kult. akcije v nedeljo, 24. julija, v ramaški dvorani — namenjen počastitvi desete obletnice smrti pisatelja Nartea Velikonje in obenem z njim "vseh slovenskih, umetnikov in kulturnih delavcev, ki so jim vojna, revolucija in izgnanstvo v tujni vzele življenje."

Predsednik g. R. Jurčec je v uvodnih besedah označil večer takole: "Umetnik, pisatelj, kulturni delavec ne umre ob smrti: pusti dela svojega duha..."

Nato smo pričakovali, da bo g. T. Debeljak imel lep govor o Narteu ter o vseh, ki so plodove svojega duha in srca darovali v skupen slovenski kulturni hram, pa je njihova neprecenljiva požrtvovalnost bila plačena z grenkim belicem: okupatorji ali domači sovražniki so jih preganjali, mučili, v ječe in taborišča metali ter morili. Omenil jih je dolgo vrsto... a manjkalo je tiste tople besede, ki bi bila njihovo delo postavila v blestečo luč in nam njihove like znova približala...

V prvem delu smo slišali še Pregljeve, Velikonjeve in Kunstljeve besede ter Balantičeve verzice. Po neuspešni glasbi iz zvočnika je vokalni tercet s Soči izzvenel naravnost triumfalno.

Drugi del je začel Novačanov Jeruzalemski sonet, kateremu je sledil Velikonja: najprej znana Oporoka, delček iz pisma in skoraj prekratek izrez iz njegovega zagovora pred sodiščem. Vokalni kvartet je lepo odpel Gallusa Ecce quomodo — kar so gotove bile najlepše minute vsega večera. Sledili sta Kalinovi Nimam groba ter Pomašni spev. Zaključil pa je večer tercet s Palestrino: Pleni sunt coeli.

Ob primernih lučnih spremljavah je bila zelo efektna scenerija: zlomljeno drevo, ki je upodabljalo po groznem viharju strne naše kulturne moči.

Kvalitetno so moški recitatorji prekalili ženske, a tudi Oporoka in Kronika bi bili v večjih rokah zveneli popolneje. Večer "Ob deseti obletnici" je imel slavnostni značaj, ali takega bi si bil človek ob spominu na dolgo vrsto zaslužnih mož vsaj želel; zato se je nastop onih, kateri so brali z zlomljenih listov in lističev, kaj malo ujemal z njim.

Štiridesetminutno zamudo naj pripisemo tiskarskemu škrtatu, ki je morebiti po svoji glavi postavil uro začetka v časopise in na vabila ali pa prirediteljem? V celoti večer ni izpolnil našega pričakovanja; če izvzamem pevske nastope in nekaj recitacij, se ostali del ni povzpela nad povprečno umetniško višino. —jkc

Vse naročnike, ki še niso nič plačali naročnine za tekoče leto upravnega Svobodne Slovenije prosi, da plačajo vsaj polletno naročnino, ki znaša 43 pesov ali celoletno, ki znaša pri enkratnem plačilu 80 pesov. Ne odlašajte s plačilom!

Plačate lahko ali osebno pri upravi na Victor Martinez 50, po pošti z giro postalom ali bono postalom ali bančnim čekom ali pa nam sporočite, da Vas obišče naš župnik.

NARTE VELIKONJA

Višarska polena

"O, ti fant, ti navihanec ti!" se je nasmehnil župnik. "Dober fant si in le pove očetu in — — Kaj bo, Blaž?" se je okrenil, zazrši Blaža na vratih. "Kaj pa bo novega?"

"Pošto sem dobil od Vas!" se je tresel Blaž po vsem telesu od razburjenja. "Mežnar je nekaj rekel —"

"Prav res, da, mežnarju sem dejal! Da, kar z menoj stopi, kar z menoj! Pismo je prišlo, odgovor je prišel. Neža! Neža! No, kam pa je šla? Daj ključ, Neža!"

"Ali ni v vratih?"

"Vidiš, saj res, v vratih bo! Tako, Blaž, pismo je prišlo. Pismo!"

"In kaj je v pismu?"

"Kaj je v pismu? Čakaj no! Zdaj mi je pa Neža nekam dala pismo! Pa pravim, naj pusti! Ne na pusti... Zmerom premakne. Zaradi reda!" je iskal. "Zaradi reda, da premika, pravi! Zaradi nereda! Neža, Neža, tak kje je pismo?"

Blaž je kar trepetal od nestrpnosti.

"Ali ga nimate v suknji?" je dejala Neža.

"Glej no, vidiš! V suknji. Na vrt sem šel, da te počakam doli, pa so me zmotili. Vidiš, tu je pismo!"

"In kaj je v pismu?"

"Berl, na, berl!"

"Ker pa ne znam brati, saj to ni po naše!"

(26)

"To ti je čista slovenščina, samo v tujem kožu. Kožuh ji je še tuj od zunaj, okraski, veš, okraski so ogrski, od znotraj pa je prava slovenska beseda! Vidiš, to se tako bere:"

In župnik jebral pismo, ki je prišlo. Pismo je bilo odgovor:

"Precsasztiti goszpod plevanos, brat vu rasem Goszpodi Jezusi Kristusu!"

Vu tasi fari, isztina, zsvi zsenzška, stera sze je piszala prle, kak bi bila pri zdavanji — Krizsnar. Ime nyoj je Margareta, zdaj sze pise Horvat, ino je po svzvojem dobrom i uszmilenom szrci dobro poznana goszpa. Narodila sze je vu Litiji, tu je szluzszila i pri nasz szi je vzela mozsa

Predragi vu Goszpodi nasem, csi bi eszce zseleli kakse pojasznilo, bom Vam szikdar na pomocs.

Priporocsam sze Vam v molitev ino szklenem z nasim krsanszkim pozdravom: Hvaljen bodi Jezus Kristus!"

N.N.

In je prevedel v pismeno slovenščino: "Prečastiti gospod župnik, brat v našem Gospodu Jezusu Kristusu!"

V naši fari res živi ženska, ki se je pisala pred poroko Križnar. Ime ji je Margareta, zdaj se piše Horvat in je dobro znana gospa po svojem dobrem in

usmiljenem srcu. Rodila se je v Litiji, tu je služila in se poročila.

Predragi v Gospodu našem, če bi še želeli kakšno pojasnilo, bom Vam vedno na uslugo.

Priporočam se Vam v molitev in sklenem z našim krščanskim pozdravom: Hvaljen bodi Jezus Kristus!"

"Kaj praviš, Blaž? Ali si zadovoljen?"

"Še živi! Metka še živi! Ona v rume ni bluzi! Priča še živi!" In je stisnil pismo v roke ter se ni niti zahvalil niti poslovil. Kakor da mu je dvajset let, je odšel iz sobe.

"Kaj je zagrešil ta človek?" se je zdrznil župnik. "Samo, če dela pokoro, more biti tako vesel! In ti, ti boš delal pokoro za to misel in za ono besedo radi fanta. Zmerom si slab, zmerom si še slab in se ne pobiljšaš? Kaj si mislil? bo vprašal Gospod Bog; kaj si mislil? O kom? O svojem bližnjem? In bom stopil pred Te," je stavec omahnil na klečalnik, "o, pokleknil bom pred Te, in Te prosil: Oopusti, — starega graničarja, kri je v mojih žilah, — onega, ki stazi zdaj s Petrom pri vratih, onega ki je živega Boga, Tebe samega, nesel iz cerkve pred Turki. Zaman nesel opreznik tri dni prezgodaj in ni radi tega nikoli več prijel puške v roke, temveč stražil s palico, in ni pustil človeka v vas, kakor straži sedaj pri nebeških vratih! In me bo ustavil, četudi sva v zlahti," se je nasmihl v polspanju. "Če si odpusti Jeronim vrcčerkovost, odpusti meni nezaupljivost. Pa se primer-

jam z Jeronimom. Tudi to ničernost mi odpusti. Po materi je! Moja mati je prava Belokranjica. Iz Metlike. V muzej je dala prt iz ničernosti. In jaz sem star in neumen in pripovedujem Tebi, ki vse veš!"

Oblezal je na klečalniku in ga je našla nečakinja spečega, ko je slonel z glavo na mrtvaški glavi pod razpelom. In vsa solzna je bila polica pod njo.

"Stric, Blaž je tu in gre na pot!"

"Z Bogom mu reci!" se je zavedel.

"In bi rad zaprosil!"

"O, ti žalostna Marija! Seveda, kako naj gre, kako naj pa gre tako čaleč brez groša! Naj pride, kar noter naj pride!"

"Stric!" se je nasmehnila Neža.

"No, saj pravim, da naj pride!"

Blaž je vstopil, oblečen za pot, s palico v rokah.

"Slišim!" je dejal in umolknil.

"Kaj pa je, Blaž?"

"Gospod župnik, za pot nimam!" se je zazibal Blaž.

"Ali nisem rekel? Za pot nimaš!"

"Stric, stric!"

"Muliier taceat (ženska molči)!" se je razhudil župnik. "Taceat! Drži kljun!"

"Ze molčim!" je odšla z nasmeškom. On je stikal po žepu, po omari in predalih.

"Sveta nedelja, Blaž, nič nimam! Ali si slabo naletel, ko nimam nič! Čakaj, Blaž, ti moraš na pot. Kajne? Ali kar k Svetemu Juriju? Ali veš pot? No, da, saj se povpraša; seveda se povpraša,

saj so tam naši ljudje! In govorim in ne dam nič, ko sam nimam. Neža, poslušaj, Neža!"

Neža je prišla na vrata.

"Posodi mi, Neža, če imaš. Blaž mora iti in potrebuje, in če mora iti in potrebuje, moraš pomagati. Saj moraš iti, Blaž?" se je potrdil v svojih besedah.

Blaž je prikimal.

Medtem je Neža prinesla škatlo. Neža je strica dolgo poznala in je sproti spravljala posebe stričev denar in mu ga je "posojala", kajti stric je pozabljal in ni vrnil nikoli.

"Vse, kar je v škatli?" je dejala.

"Pa imej vse, kar je v njej!" je zvrnil stric škatlo Blažu v klobuk.

Blaža so oblike solze in je jecljal nekaj kakor: "Bog plačaj!"

In župnik je odtegnil roko in dejal: "Le poišči svojo pričlo!"

Na vratih je srečal Blaž Tineta.

"Oklice prišem, Blaž!" se mu je nasmehnil v hipni zadregi. Videlo se mu je, da ga je to srečanje neprijetno zadelo, kakor slabo znamenje. V njegovem srcu se je zbudila plaha slutnja. "Zmerom mi je na poti!" mu je šlo skozi misli. "To ne pomeni nič dobrega." Skušal se je narediti ravnodušnega in se je obvladal, da mu je drzno pogledal v oči: "Ali ne smem pisati oklicev?"

"Oklice? S Franco? Sin, zakaj pogubljaš mojo dušo!" se je pognal Blaž polglasno in skrivnostno.

"K sodniku stopi, k sodniku stopi, še je čas!" (Nadaljevanje v prihodnji števil.)

SLOVENCİ PO SVETU

USA

Vse naročnike Svobodne Slovenije v Severni Ameriki lepo prosimo, da poravnajo naročnino Svobodne Slovenije za tekoče leto. Naročnina znaša za pošiljanje z navadno pošto 6 dolarjev, za pošiljanje z avijonsko pošto 8 dolarjev. Vsak prispevek za tiskovni sklad uprava Svobodne Slovenije sprejme s hvaležnostjo.

Nakazila in plačila za Svobodno Slovenijo sprejema:

League of C. S. A., 238 E. 19th Str., New York 3, N. Y.

Avstralija

Slovenski klub v Melbournu, ki je bil ustanovljen v mesecu decembru 1954, je imel 29. maja prvi redni občni zbor. Na njem so društveni funkcionarji tudi omenjali dosedanje sestanke in družabne prireditve Slovencev v tem mestu. Prvi tak sestanek je bil 14. avgusta 1954, sledila mu je zabavna prireditev dne 23. oktobra 1954 pod geslom "S pesmijo v novo pomlad". Prva pustna veselica je bila 19. februarja 1955. Dne 11. aprila t. l. je bil velikonočni izlet v Healesville, dne 16. aprila t. l. pa veselo Jurjevanje.

V Sydneyu so imeli Slovenci dne 24. aprila družabno prireditev, ki jo je pripravilo glasilo slovenskih izseljencev v Avstraliji "Misl". Na prireditve je prišlo čez 600 oseb iz Sydneya in okolice. Pozdravni govor je imel Rev. Rudolf Pivko. V njem je poudarjal pomen takih družabnih prireditev, ki ljudi združujejo in jim dajejo vzpodbudo za skupno delo, medsebojno spoznavanje in spoštovanje. Za njim je spregovoril nekaj pozdravnih besed tudi še g. dr. Jurij Koce, ki se je na svojem poslovnem potovanju iz mesta Perth ustavil v Sydneyu. Pevsko društvo "Škrjančki" iz Wollonga pod vodstvom g. Peveca je zapelo več slovenskih pesmi, za katere so pevci in pevke žele viharno odobranje. Čisti dobiček prireditve je šel v sklad lista "Misl".

Družnica sreča. Viktorija: V družini

Naložite svoj denar

varno in na visoke mesečne obresti

po posredovanju

Br. Alojza Turka

Gualeguaycú 2404 Capital

CASA MARGARITA

SLOVENSKA DAMSKA TRGOVINA

potrebuje

V A I E N K O

v starosti od 15-16 let

Zglasiti se na Martiniano Leguizamón 4068, 1. nadstropje, Dpto 6, Buenos Aires

g. Ivana in ge Anice, roj. Fatur se je rodil sin Dušan Jože, družino g. Ivana in ge Doris Gregorič je pa razveselila hčerka. Južna Avstralija: V družini g. Danila in ge Ivanke Jelušič so dobili hčerko, v družini g. Franca in ge Lidije Vidic se je rodila hčerka Ana Marija, v družini g. Hinka in ge Luize Serk so prav tako dobili hčerko, ki je pri krstu dobila ime Ingrid-Luiza, družino g. Alojza in ge Leopolde Vatovec je pa razveselil sin Jože-Jadran.

V New South Walesu so v družini g. Metoda in ge Marjori Novak dobili sina Tomaža. Čestitamo!

Poročili so se. G. Drago Sedmak in gdč. Ivica Pavičič, g. Ivan Debevec in gdč. Alojzija Dolgan, g. Jožef Zupančič in gdč. Anica Božič, g. I. Kleva in gdč. Ivanka Filipič, g. Franc Smerčelj in gdč. Helena Lenarčič, g. Mirko Zadnik in gdč. Gabrijela Zorec, g. Viktor Dubrovič in gdč. Lidija Mezgec, g. Jožef

NEKAJ IZ GOSPODARSKEGA ŽIVLJENJA

Po uradnih amer. podatkih je ZSSR kupila 700.000 t sladkorja v inozemstvu, in sicer 475.000 ton v Kubi, 21.000 v Mexiku, 44.000 v Vel. Britaniji, 5.000 v Braziliji, 54.000 v Franciji in 15.000 v Argentini. ZSSR velja sicer kot izvoznica sladkorja.

Po uradnih jug. podatkih je industrijska produkcija leta 1954 bila za 23% večja kot leta 1953, uvoz pa se je zmanjšal za 7,7%.

ZSSR je pričela nakupovati na debelo kavčuk v Singapuru.

Poljska bo Zahodni Nemčiji dobavila premoga v vrednosti 63 mil. nemških mark (15 mil. dolarjev).

Pred nedavnim je iz Argentine odšla v Anglijo zadnja pošiljka mesa v okviru uradnega dogovora med obema državama. Ker je Anglija ponovno prešla v zasebno trgovino na področju nabave mesa na svetovnem trgu, je pričakovati, da bodo odslej kupci iz Anglije morali upoštevati želje odjemalcev, kar spriči številnih nakupov v Argentini pomeni, da bo Argentina odslej izvažala večje količine takomenovanega chilled mesa. Te vrste meso so Angleži kupovali že pred vojno in izdatnih količinah. Za sedaj predvidevajo, da bodo Argentinci lahko izvozili v mesecih julij, avgust in september okrog 50.000 t, kar bi letno predstavljalo 200.000 t približno. Ta številka

Garancijska pisma (za sorodnike v Sloveniji), poroke po zastopniku (v Slov.), razne izjave, pooblastila, legalizacije in prevodi dokumentov, dovoljenje za "pasaporte no argentino", vozne karte (sajes) po uradnih cenah, sodnijske zadeve (pod vodstvom argentinskega odvetnika), itd.

SIMON RAJER, Monteverde 3545

Dto. 1, Olivos (postaja B. Mitre)

Mravljak in gdč. Amalija Stock, g. Alojz Mihlič in gdč. Marija Putre, g. Andrej Saksida in gdč. Ema Ožbot, g. Zorko Kreševič in gdč. Marija Fišer, g. Rudolf Kreševič in gdč. Anica Fišer, g. Alojz Žužek in gdč. Emilija Fišer. Iskreno čestitamo.

V mestu Adelaide se je ponesrečil z motorjem g. Jože Udovič iz Dolenja. Prav tako se je ponesrečil g. Ignac Filipič. Zlomil si je nogo.

V Villawoodu je umrla nagle smrti ga Uršula Krivograd. V Penrithu se je pa v sredini aprila smrtno ponesrečil 23 letni Ivan Klum, doma iz Vareje pri Vremskem Britofu.

Venezuela

Ilija Anton iz Venezuele prosi naslednje znane družine, da se mu javijo: Krulc Franc iz Moravč, Likozar Franc iz Komende-Lahovče in Javorščak Franc iz Komende Lahovče. Naslov Ilija Antona je sledeč: Bar "Sol y Sombra", GUGUE — Edo Carabobo, Venezuela.

pa še ne dosega predvojnega izvoza v Anglijo — 450.000 t in tudi ne izvoza leta 1954. — 240.000 ton. Razume se, da bo Argentina poleg chilled mesa izvažala tudi druge vrste, vendar ne v tolikšnih količinah.

Poleg 65 mil. litrov petroleja, ki ga je Argentina imela na zalogi v začetku tega leta, in poleg domače produkcije 750 mil. litrov v teku leta, bo Argentina uvozila še 215 mil. litrov, tako da bodo letošnje potrebe v celoti krite. Z naraščanjem prebivalstva, s povečanjem gospodinjstev in malih obratov, katerim predstavlja petrolej najosnovnejše gorivo, je potrošnja petroleja v Argentini leto za letom občutno rastle. Tako je leta 1949 dežela porabila "samo" 396 mil. litrov, leta 1950 484 mil. in leta 1951 622 mil. litrov. V prvi polovici leta 1954 je bilo porabljenih 370 mil. litrov. Ker je za letos količina petroleja zagotovljena, je upati, da bo s tem razbremenjen nakup gorilnega spirita, po katerem so premnoga gospodinjstva segla, ker pač razpečavanje petroleja ni bilo vedno najbolj urejeno.

CITRUS PAKETE ZA EVROPO

in vsake druge vrste paketov, kakor tudi zdravila, najboljše in najceneje pošilja

Zdenka Kalečak

Monte 2049 - dvorišče - Bs. Aires višina Rivadavia 6400, omnibus 132 (Carabobo 700)

dnevno od 15.-19. ure, ob sobotah od 9.-12. ure

Pismena naročila, kakor tudi denar pošiljate po giro postal ali z bančnim čekom na ZDENKA KALEČAK — Casilla de Correo 340 — Buenos Aires Vsi paketi so zavarovani. Paketi prispajo v roku 20 dni. Zahtevajte cenik!

Produkcija jekla v šestih evropskih državah, podpisnicah dogovora takomenovane Montanske zveze — Benetux, Francija, Nemčija, Italija — se je povečala v prvi polovici leta 1955 za 28,5% in dosegla 25,69 mil. ton.

Avstrija bo dobavila ZSSR v smislu dogovora, sklenjenega vzporedno z mirovno pogodbo, 1 milijon ton surovega petroleja letno in to skozi deset let, obenem pa skozi šest let vsakovrstnega blaga v vrednosti 25 mil. dolarjev letno, skupno 150 mil. dolarjev.

MARIKDO SE NE VE...

...da je zaradi sončarice, utopitve ali bliskov v letošnjem polletju umrlo v raznih evropskih državah že nad 600 oseb. Žrtve so po posameznih najbolj prizadetih državah dosegle to število: Nemčija 141, Francija 125, Anglija 115, Švedska 44, Danska 43, Irsko 38, Finska 25, Italija 25, Belgija 8 in Švica 3. Iz držav za železno ravo ni poročil.

Društveni oglasnik

Kako se vzgajamo, to je za nas vse važno in zanimivo vprašanje. Želite zvedeti odgovor? G. Vinko Brumen Vam ga bo dal na prosvetnem sestanku Krajevnega odbora Društva Slovencev v Ramos Mejia, ki bo v nedeljo 7. avgusta t. l. po slov. maši v cerkveni sodobni. Frigate na sestanku in s seboj pripeljite še svoje znanec in prijatelje! Krajevni odbor DS v Ramos Mejia.

Danes meni, jutri tebi! Ta rek se letos med nami krepko uveljavlja. Smrt med nami letošnje leto pridno pobira svoje žrtve. Pomisli na to in plačaj posmrtniški prispevek Društvu Slovencev. Če si doslej plačal 59 pesov posmrtniškega prispevka, imaš v dobrem samo še 3 pese to je za en sam smrtni primer. Ne odlašaj več. Znova plačaj 9 pesov, da s tem sebi in drugim rojakom zavaruješ redno izplačilo posmrtnine.

Društvo Slovencev bi moralo povečati društveno knjižnico. Premalo je sodobna, nakupiti mora več sodobnih slovenskih knjig, modernih romanov, spominov velikih mož itd.

Društvo Slovencev bi moralo organizirati folklorne večere in mladini v sliki pokazati lepoto slovenske zemlje, noče, običajev slovenskih itd. Brez skioptične-

Naročajte in širite Svobodno Slovenijo

"CASA BOYU" — urarna in zlatarna

OLAZABAL 2336 Tel. 76-9160

pol kvadre od Cabilda 2300

NUDI

ZA SEDMO OBLETNICO

VSEM SLOVENSКИM STRANKAM EDINSTVEN POPUST 20%

IZRABITE IZREDNO UGODNO PRILIKO NAKUPA — PO CENAH NA VELIKO.

Naše stranke, ki so med tednom zaposlene, lahko pridejo tudi v soboto popoldne. Prijavijo se lahko telefonsko.

LOUIS DE WOHL

Zemlja je ostala za nami

"Sedaj pa moram iti spat," je izjavila na kratko. "Lahko noč!"

***

Bakrerordeča plošča Marsa je naraščala. Bil je res čuden občutek, če je nekdo pomislil, da je ta plošča imela pravo magično privlačno silo in tako rekoč vlekla ladjo Argo nevzdržno k sebi.

"Pa ne nevzdržno," je pojasnjeval Chris, "saj sicer ne bi nikdar več mogli zapustiti Marsa. Bežna hitrost na Marsu je celo mnogo manjša kakor na zemlji, saj znaša..."

"Za božjo voljo, daj no mir s številka mi. Brandeis mi je nalil toliko številke v glavo, da mi še sedaj kar brni po njej."

"Ta mož je pravi genij," je razlagal Chris. "Ali veš, kaj je napravil? Celo privlačno silo sonca samega je izkoristil zato, da bi prišli hitreje na cilj. Take plovbe res še nikdar nisem videl in tudi ne bi nikdar mislil, da je sploh mogoča."

"Ti si pa res izredno lojalen njegov pristaša," ga je osvrknila Maksina.

Začuden jo je pogledal. Njene besede so zvezele nastrpno — zbadljivo. "Saj ne mislim samo njegovega dela kot kapitana." V tej ladji ni nič manj kot štiri najst različnih izumov, katere je vse on iznašel.

"Kar se mene tiče, jih je lahko štiri sto," je bruhnilo iz nje, nakar je zbežala iz pilotske kabine.

Chris je začuden zmagoval z glavo. Pa vendar ne delujejo zopet kozmični žarki?

***

Naslednjo noč je prav slabo spala — njej odredeni čas počitka je namreč še

vedno imenovala noč — in sanjala čudno zmedeno zgodbo. Brandeis in Chris sta se borila za košček celestija — videti je bilo kakor zelen vosk. Poleg tega pa je sproti nekako kipel in se spreminjal. Hotela jima je zaklicati, naj vendar popustita tisto ogabno zeleno reč. Pa sta se borila naprej in celestij je kipel in se večal. Kmalu je celestij kakor z nekakšnimi lovskami začel ležti z mize. Pod mizo pa je ležal Marmon s požrešno odprtimi usti in čakal kakor pes na kos mesa. Nato sta se oba prepejoča zadelala v mizo s tako silo, da se je prevrnila. Zaradi tega ropota se je tudi zbudila.

Ura je kazala, da je spala le pet ur. Zopet je zaropotalo, toda zdela se ji je, da je to pot zaropotalo čisto drugače kakor prej, ko je še slišala v sanjah.

Ropot je bil podoben hitro si sledočim strelom iz revolverja. Še bolj pa streljanju strojnice, kakor se je tega spominjala iz gangstrskih filmov. Le mnogo bolj glasno je vse donelo.

Zlezla je po kratki lestvi na tla in stopila naprej v dnevno sobo. Nikogar ni bilo tu, pač pa so bila vrata v pilotsko kabino napol priprta. Videla je oba moža, kako sedita drug poleg drugega.

"Kaj naj to pomeni?" je vprašala. Njene besede pa so utonile v novem še ostrejšem bobnenju. Kljub temu, da je bila še na pol prevzeta od spanja, je čutila, kako je ladja trepetala. Približala se je vratom pilotske kabine in pogledala vanjo. Takoj je ugotovila, da običajnega razgleda na zvezdami posejano nebo ni bilo. Bilo je tako, kakor na

zemlji izgine razgled skozi okno, če deževne kaplje bijejo ob šipo. Da, saj to je bilo. Stalen dež, prav majcenih meteorjev, ki je včasih jemal, drugič zopet z večjo silo nabijal.

"Je že boljše, če letimo skozi veliko majhnih kakor proti enemu velikemu meteorju," si je mislila in se napatila nazaj v svojo spalnico.

Komaj je zaspala, jo je zbudil strašen sunk. Dvignila se je v postelji in segla po železni lestvi. Zazdela se ji je, da lestva stoji po strani. Pa ni stala po strani samo lestev, vse — prav vse, kar je v delu, je viselo po strani, kakor v kakem ekspresionističnem filmu.

"Chris," je vsa zmedena zaklicala, a ni dobila nobenega odgovora. S precejšnje muko je splezala po lestvi na tla in čutila, da jo prevzema slabost. Slabost, kakor jo je poznala z ladij, s parnikov, ki so jih valovi gugalji sem in tja. Že se je morala boriti z želodcem. Globoko moram dihati, prav globoko moram dihati, si je mislila — saj je na ta način še vedno ugnala morskoro bolezen. A kljub temu se ji ni posrečilo. Hudo bolno se je počutila, a kar je bilo najhuje — jasno je vedela, da pravzaprav bolezen ni v njej. Ladja sama je morala biti bolna. Zibala se je sem in tja kakor ranjena žival.

Kakor hitro se je počutila nekoliko boljše, je poiskala Chrisa. Brandeis je imel namreč svojo dežurno službo v tem času. Pa je bil tudi Chris pri niem kakor prej. Oba moža sta tiščala glavi skupaj in popravljala nekaj ob neki ogromni stikalni plošči, posejani s tuljavami, vzvodi, žicami in kupom drugih tehničnih stvari, ki jih ni poznala.

Brandeis je bežno in nestrpno pogledal nanjo.

"Kavo!" je dejal. Donelo je kakor povelje. Preden je mogla kaj odvrniti, je Brandeis dejal Chrisu: "Prav to je tudi edina možnost. Če se nam ne posreči spraviti gravator zopet v red, potem lahko rečemo: Lahko noč. Toda najprej moram vedeti, kaj ni v redu. Na zopet se vse skupaj ni prav nič spremenilo. Tu vidite princip vse naprave, sem poglejte..."

Videla je, kako je Brandeis začel risati s svinčnikom na kos papirja, nato pa se je tiho izmuznila in šla kuhat kavo. Prinesla jo jima je v pilotsko kabino. Oba moža sta mehanično segla po kavi in pila. Chris se ji je tudi nasmehnil. Toda že dejstvo, da ji sploh nič ni pojasnjeval, ji je dokazovalo, da sedaj ne sme nič spraševati. Nekaj pač ni bilo v redu. Maksina je postajala vedno bolj nemirna.

Kmalu je tudi začutila, da se položaj ladje vedno bolj slabša. Argo je visela vedno bolj po strani. — Morda samo na videz? Ali pa je bila to resnica? Vedno težje ji je bilo, če je hotela priti od ene strani dnevne sobe na drugo: enkrat je lezla s težavo navzgor, drugič pa se je kar podrsala navzdol. Breg in strmina na sta postajala vedno bolj strma. Pa tudi njo samo so prevzemali vedno bolj čudni občutki. Večkrat je že mislila, da ladja tiho, a s strašno brzino divja navzgor — drugič je imela zopet občutek, da ladja pada v grozen prepad. Vedno težje se je držala v ravnovesju. Če se je prišla za karkoli, so se ji čudni občutki še bolj povečali.

Ko je prišel Chris končno v dnevno sobo, da bi nekaj pojedel in zlasti popil, ni je priznal, da ima tudi on take občutke. Dala mu je mrzla jedila, ker kuhati

ESLOVENIA LIBRE

Redacción y Administración: Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 498945	

ga aparata danes sploh ni več zanimivega predavanja.

Društvo Slovencev bi moralo pripraviti veliko reprezentančno prireditev, ki naj nas Slovence, naše kraje, naše šege in navade, našo pesem pokaže tudi drugim in nas dostojno predstavi tukajšnjemu svetu.

Društvo Slovencev bi moralo narediti to pa to in še ono itd. Da, res je! Toda nič se ne da napraviti brez denarja! Edini redni dohodek Društva Slovencev pa je članarina. Ali si jo že plačal?

OBVESTILA

Tretji diskusijski večer, bo v soboto, 30. julija točno ob 20. uri v prostorih na V. Martínez 50. Predaval bo prof. g. dr. Ivan Ahčin o nauku papeža Pija XII o odnosih Cerkve do države.

Družabna pravda. VIII. kulturni večer Slov. kult. akcije bo v petek 5. avgusta ob osmih v župnijski dvorani v Ramos Mejia. Na sporedu bo celovečerni film "Pastoralna simfonija" po romanu Andreja Gida. G. R. Jurčec bo govoril o pisatelju in bo tolmačil film.

OBVESTILA "SFZ"

"Slovenski tečaj" za vse slov. fante od 14. leta naprej se bo pričel v avgustu. V nedeljo 31.7. ob 16.30 bo na Pristavi sestanek vseh, ki ga bodo želeli obiskovati. Predavali bodo strokovnjaki za slovensko zgodovino, zemljepis in slovenščino. Slovenskemu fantu je poznanje teh predmetov ena prvih lastnosti njegove osebnosti, zato naj se noben fant ne izogne tej dolžnosti. — Šah turnir za prvenstvo SFZ se prične v soboto 30. 7. od 15h na Pristavi. — Domobrankslo proslavo bomo imeli v ramoški dvorani v nedeljo 14. avgusta ob 19 uri. — Ping-pong tekmo so naši fantje igrali 10.7. z arg. "77 Futbol Club-om". Izid je bil 3:3. — Nogometna tekma med SFZ in "For ever" klubom iz San Justa je izpadla 0:0. Igrali smo jo 24.7. — Priporočamo vsem fantom, da si zboljšujejo slovenščino z branjem slovenskih knjig. Knjižnica Društva Slovencev je odprta vsako soboto popoldan in nedeljo zjutraj.

Društvo Slovencev bi moralo povečati društveno knjižnico. Premalo je sodobna, nakupiti mora več sodobnih slovenskih knjig, modernih romanov, spominov velikih mož itd.

Društvo Slovencev bi moralo organizirati folklorne večere in mladini v sliki pokazati lepoto slovenske zemlje, noče, običajev slovenskih itd. Brez skioptične-

Društvo Slovencev bi moralo povečati društveno knjižnico. Premalo je sodobna, nakupiti mora več sodobnih slovenskih knjig, modernih romanov, spominov velikih mož itd.

Društvo Slovencev bi moralo organizirati folklorne večere in mladini v sliki pokazati lepoto slovenske zemlje, noče, običajev slovenskih itd. Brez skioptične-

Društvo Slovencev bi moralo povečati društveno knjižnico. Premalo je sodobna, nakupiti mora več sodobnih slovenskih knjig, modernih romanov, spominov velikih mož itd.

Društvo Slovencev bi moralo povečati društveno knjižnico. Premalo je sodobna, nakupiti mora več sodobnih slovenskih knjig, modernih romanov, spominov velikih mož itd.

Društvo Slovencev bi moralo povečati društveno knjižnico. Premalo je sodobna, nakupiti mora več sodobnih slovenskih knjig, modernih romanov, spominov velikih mož itd.

Društvo Slovencev bi moralo povečati društveno knjižnico. Premalo je sodobna, nakupiti mora več sodobnih slovenskih knjig, modernih romanov, spominov velikih mož itd.

Društvo Slovencev bi moralo povečati društveno knjižnico. Premalo je sodobna, nakupiti mora več sodobnih slovenskih knjig, modernih romanov, spominov velikih mož itd.

Društvo Slovencev bi moralo povečati društveno knjižnico. Premalo je sodobna, nakupiti mora več sodobnih slovenskih knjig, modernih romanov, spominov velikih mož itd.

Društvo Slovencev bi moralo povečati društveno knjižnico. Premalo je sodobna, nakupiti mora več sodobnih slovenskih knjig, modernih romanov, spominov velikih mož itd.

Društvo Slovencev bi moralo povečati društveno knjižnico. Premalo je sodobna, nakupiti mora več sodobnih slovenskih knjig, modernih romanov, spominov velikih mož itd.

Društvo Slovencev bi moralo povečati društveno knjižnico. Premalo je sodobna, nakupiti mora več sodobnih slovenskih knjig, modernih romanov, spominov velikih mož itd.

Društvo Slovencev bi moralo povečati društveno knjižnico. Premalo je sodobna, nakupiti mora več sodobnih slovenskih knjig, modernih romanov, spominov velikih mož itd.

Društvo Slovencev bi moralo povečati društveno knjižnico. Premalo je sodobna, nakupiti mora več sodobnih slovenskih knjig, modernih romanov, spominov velikih mož itd.

Društvo Slovencev bi moralo povečati društveno knjižnico. Premalo je sodobna, nakupiti mora več sodobnih slovenskih knjig, modernih romanov, spominov velikih mož itd.

Društvo Slovencev bi moralo povečati društveno knjižnico. Premalo je sodobna, nakupiti mora več sodobnih slovenskih knjig, modernih romanov, spominov velikih mož itd.

Društvo Slovencev bi moralo povečati društveno knjižnico. Premalo je sodobna, nakupiti mora več sodobnih slovenskih knjig, modernih romanov, spominov velikih mož itd.

Društvo Slovencev bi moralo povečati društveno knjižnico. Premalo je sodobna, nakupiti mora več sodobnih slovenskih knjig, modernih romanov, spominov velikih mož itd.

Društvo Slovencev bi moralo povečati društveno knjižnico. Premalo je sodobna, nakupiti mora več sodobnih slovenskih knjig, modernih romanov, spominov velikih mož itd.